

Sortmundet kutling (*Neogobius melanostomus*)

Beskrivelse

Videnskabeligt navn: *Neogobius melanostomus*

Synonymer: *Apollonia melanostoma*, *Gobius affinis*, *Gobius cephalarges*, *Gobius chilo*, *Gobius exanthematosus*, *Gobius lugens*, *Gobius melanio*, *Gobius melanostomus*, *Gobius sulcatus*, *Gobius virescens*, *Gobius weidemanni*, *Neogobius cephalarges*.

Kaldenavn: Sortmundet kutling

Sortmundet kutling. Foto: Henrik Carl

Beskrivelse: Den sortmunde kutling kan blive op til 25 cm lang og er den største kutling i danske farvande. Kroppen er kraftig og haleroden er høj. Hovedet er stort og bredt. Alle finner er store og kraftige. De to rygfinner er tætsiddende, og den forreste har en tydelig mørk plet bagest. Den bageste rygfinne er med 15-17 finnestråler, og gatfinnen er med 12-15 finnestråler. Farven er meget varierende. Grundfarven er brunlig, gullig eller grålig, og der er oftest et spraglet, mørkere mønster. Hannerne kan være helt sorte i yngletiden. På ryggen kan der være lyse saddelmærker.

Forvekslingsmuligheder

Sortkutling

Sandkutling
Fotos: Henrik Carl

lerkutling

Sortmundet kutling kan let forveksles med flere andre kutlingearter. I mange tilfælde kan den dog kendes alene på størrelsen, idet den bliver meget større end de hjemmehørende arter. Kroppen er meget kraftigere end hos sandkutlingen og lerkutlingen. Mest minder den om sortkutlingen, som den kan kendes fra på tilstedeværelsen af den sorte plet bagest i rygfinnen (sortkutlingen har oftest et sort område forrest i forreste rygfinne). Sortkutlingen har også kun 13-14 finnestråler i bageste rygfinne, som er lidt færre end den sortmundet kutlings 15-17.

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Den sortmunde kutling er naturligt udbredt i Marmarahavet, Sortehavet, Det Azovske Hav og Det Kaspiske Hav samt tilstødende flodsystemer. Herfra (især fra Sortehavet) har arten med menneskets hjælp spredt sig gennem kunstige kanaler, der forbinder flodsystemerne og med ballastvand til

Østersøområdet, den nedre del af Rhinen samt til De Store Søer i Nordamerika^{3,4,5}. Den første sikre fangst i danske farvande blev gjort ved Bornholm i september 2008^{1,2}. Året efter blev den også fundet i Guldborgsund, og siden har den spredt sig hastigt – en spredning som er grundigt kortlagt i forbindelse med det såkaldte Fiskeatlas. Pr. juni 2017 findes arten nærmest overalt ved Bornholm, Lolland, Falster og Møn og mange steder er en af de mest talrige fisk. Ved Sjælland er den fundet fra København til Reersø, og mange steder ved Sydsjælland findes den i stort antal. Ved Langeland er den mere fåtallig og ved Vestfyn er den kun fundet nogle enkelte gange. Det forventes, at den i løbet af en kortere årrække vil sprede sig til hele den østlige del af landet samt egnede lokaliteter i resten af landet².

Score og baggrund

Vi benytter en skala fra 1-3. 1 svarer til lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj

Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- eller naturværdi	Påvirkning af hjemme- hørende arter	Påvirkning af økosystemer	Økonomiske effekter	Helbreds effekter	Harmonia	Samlet
3	3	3	3	3	1	12	16

Spredningspotentiale: 3 (høj). Spredningspotentialet for sortmundet kutling er vurderet til høj. Den kan leve og yngle i både fersk- og saltvand, og herhjemme har den siden 2008 spredt sig til havet i det meste af den sydøstlige del af landet samt i mange tilstødende vandløb. I en årrække har den spredt sig herhjemme med en hastighed på ca. 30 km om året¹.

Levestedets bevarings- eller naturværdi: 3 (høj). Levestedets bevaringsværdi for sortmundet kutling er vurderet til høj. Den findes primært i kystzonen, der er et vigtigt levested for mange småfisk samt yngel af mange andre arter. Den findes også i vandløb og søer, og i den nedre del af flere vandløb er den talrig.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 3 (høj). Påvirkning af hjemmehørende arter er vurderet til høj. Den sortmunde kutling er en af de mest almindelige kystarter i dele af vore indre farvande (fx Guldborgsund), og både prædation, konkurrence om føde og plads formodes at have en stor negativ indflydelse på hjemmehørende kutlinger samt på fx ålekvabber, skrubber, ål og rejer.

Påvirkning af økosystemer: 3 (høj). Påvirkning af økosystemer er vurderet til høj. Den sortmunde kutling lever af en lang række hvirvelløse dyr (rejer, snegle og muslinger), og der er tegn på, at den kan være en stor trussel mod disse¹. Desuden ser den ud til kunne ændre sammensætningen af de hjemmehørende fiskearter, og da den graver i bunden, kan den rive planter løs og resuspendere sediment.

Økonomiske effekter: 3 (høj). De økonomiske effekter for sortmundet kutling er vurderet til høj. Den massive forekomst kan få alvorlige konsekvenser for det kystnære danske rejefiskeri samt på fiskeri efter ål og skrubber. Der er igangsat forsøg med at udnytte den sortmunde kutling kommercielt.

Helbredseffekter: 1 (ingen). Der er ingen kendte helbredseffekter for sortmundet kutling.

Total score = 16

Kilder

- ¹ Azour, F., van Deurs, M., Behrens, J., Carl, H., Hüsey, K., Greisen, K., Ebert, R. og Møller, P.R. (2015) Invasion rate and population characteristics of the round goby *Neogobius melanostomus*: effects of density and invasion history. *Aquatic Biology* 24: 41-52.
- ² Carl, H., Behrens, J. & Møller, P.R. 2016. Statusrapport vedr. udbredelsen af ikke-hjemmehørende fiskearter i danske farvande (2016), Rapport til SVANA – Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning fra Statens Naturhistoriske Museum.
- ³ Kullander, S.O. & Delling, B. 2012. Ryggsträngsdjur: Strålfeniga fiskar, Chordata: Actinopterygii. Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. ArtDatabanken, Sveriges lantbruksuniversitet.
- ⁴ Van Beek G.C.W. 2006. The round goby *Neogobius melanostomus* first recorded in the Netherlands. *Aquatic Invasions* 1: 42-43.
- ⁵ Jude, D.J., Reider, R.H. & Smith, G.R. 1992. Establishment of Gobiidae in the Great Lakes basin. *Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences* 49: 416-421.